

Gewijzigd wetsvoorstel bestuurs- structuur pensioenfondsen

Initiatief aan het wankelen?

Wouter van Heest

W. van Heest is advocaat bij Boekel De Nerée, Advocaten Notarissen Belastingadviseurs te Amsterdam.

12

In P&P van oktober 2002 stelde ik de vraag of het oorspronkelijke initiatiefwetsvoorstel 'bestuursstructuur pensioenfondsen' (ongeschonden) de parlementaire behandeling zou overleven. Na de, op advies van de Raad van State, onlangs door de initiatiefneemsters in het oorspronkelijke wetsvoorstel doorgevoerde wijzigingen en gelet op het onlangs door de STAR en het CSO ondertekende vernieuwde medezeggenschapsconvenant, rijst de vraag of de kansen voor het voorstel om de eindstreep te halen gunstiger zijn dan voorheen. Een nadere beschouwing van de meest recente ontwikkelingen op het terrein van de medezeggenschap van gepensioneerden bij de uitvoering van pensioenregelingen.

Wat er aan vooraf ging

Directe aanleiding tot het indienen van het oorspronkelijke initiatiefwetsvoorstel¹ op 1 mei 2002, waren de uitkomsten van het evaluatieonderzoek naar de resultaten van het in juni 1998 tussen de Stichting van de Arbeid (STAR) en het Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO) gesloten convenant over verbetering van de medezeggenschap van gepensioneerden bij de uitvoering van pensioenregelingen. De convenantpartijen waren van mening dat de uitkomsten van het onderzoek een behoorlijke verbetering van de medezeggenschapspositie van gepensioneerden lieten zien, zij het dat het beeld niet op alle onderdelen even positief was². Naar het oordeel van de initiatiefneemster zou uit deze evaluatie daarentegen blijken dat er aan de medezeggenschap van gepensioneerden nog veel te verbeteren was³. Tijd voor wetgeving dus.

Het meest in het oog springende voorstel dat in het oorspronkelijke initiatiefwetsvoorstel was opgenomen, betrof een wettelijk recht van gepensioneerden op deelname in het pensioenfondsbestuur.

En dan niet deel uitmakend van de werknemersvertegenwoordiging, maar geheel zelfstandig en bovendien evenredig naar hun aantallen in het pensioenfonds.

Daarnaast zou na de invoering van het wetsvoorstel, eerder dan onder de huidige regelgeving, door pensioenfondsen moeten worden overgegaan tot het instellen van een deelnemersraad. Ook werkgevers met een rechtstreeks verzekerde pensioenregeling werden op grond van het oorspron-

kelijke wetsvoorstel in beginsel verplicht tot het instellen van een deelnemersraad. Ten slotte werd voor de deelnemersraad een instemmingsrecht geïntroduceerd voor door het fondsbestuur voorgenomen belangrijke besluiten. Zoals bekend was de kritiek op het initiatiefwetsvoorstel, van met name de convenantpartijen, ongezoeten. De Stichting van de Arbeid betreurde het gebrek aan respect van de initiatiefneemster voor het regulier overleg tussen de STAR en het CSO en nam uitdrukkelijk afstand van de inhoud van het wetsvoorstel⁴.

Advies Raad van State

Op 5 augustus 2002 heeft de Raad van State advies uitgebracht naar aanleiding van het initiatiefwetsvoorstel⁵. Met enig gevoel voor understatement merkte de Raad van State op dat het voorstel de Raad aanleiding gaf tot een aantal opmerkingen. De initiatiefneemsters – inmiddels had fractiegenote mevrouw Van Geen zich aan de zijde van Giskes geschaard – toonden zich in hun reactie van 16 december 2002 op hun beurt erkentelijk voor het door de Raad van State uitgebrachte advies en meenden dat er alle reden was het wetsvoorstel in grote lijnen te handhaven⁶.

De aangebrachte wijzigingen in het oorspronkelijke initiatiefwetsvoorstel naar aanleiding van het advies van de Raad van State tonen echter aan dat de initiatiefneemsters, voordat de feitelijke parlementaire behandeling goed en wel is aangevangen, al een flinke stap terug hebben gezet⁷.

Recht op deelname gepensioneerden in fondsbestuur

Opvallend is dat de Raad van State van oordeel is dat, nadat in een eerder

stadium in de PSW al de mogelijkheid was gecreëerd om gepensioneerden een vertegenwoordiging te geven in het bestuur van hun pensioenfonds, er voldoende reden bestaat om nu een volgende stap te zetten in de vorm van een wettelijke verplichting tot die vertegenwoordiging.

Het college zet echter vraagtekens bij het wetsvoorstel daar waar het nog een stap verder gaat, door het doorbreken van de bestaande pariteit (de numeriek gelijke vertegenwoordiging), tussen werknemers- en werkgeversvertegenwoordigers in het bestuur van het fonds ten nadele van de positie van de werkgever(s).

Gelet op de bijzondere eigen belangen van de werkgever, als degene op wie een aanzienlijk deel van de premielast rust en die aldus, gezien vanuit een financiële huishouding, een eigen, zwaarwegend belang heeft bij de kwaliteit van het bestuur en in het bijzonder het financieel beheer door de pensioenfondsen, meent de Raad dat niet óók de stap moet worden gezet naar het doorbreken van deze pariteit. De Raad adviseerde de initiatiefnemers daarom het wetsvoorstel op het punt van de verhouding tussen de drie categorieën vertegenwoordigers in het bestuur van het pensioenfonds te heroverwegen⁸.

Na een uitvoerig verweer tegen dit oordeel van de Raad komen de initiatiefnemers samenvattend tot het oordeel dat gepensioneerden een aparte categorie vormen die buiten de eventuele pariteit tussen werkgevers en werknemers moet kunnen blijven. Daarnaast biedt het oorspronkelijke wetsontwerp partijen bij een pensioenfonds alle mogelijkheden om, indien zij dit wensen, pariteit tussen de werkgevers en de verzekeren te realiseren.

De doorbreking van de heilig verklaarde pariteit in pensioenfondsbesturen wordt opgeofferd aan het behoud van een wettelijk recht van gepensioneerden op bestuursdeelname

Desalniettemin hebben de initiatiefnemers de formulering van het voorgestelde eerste lid van artikel 6 PSW met betrekking tot de bestuursamenstelling, in overeenstemming met het advies van de Raad van State, heroverwogen⁹.

De tweede volzin van het eerste lid van artikel 6 PSW is vervolgens als volgt aangepast: 'De vertegenwoordigers van in het fonds deelnemende werknemers en die van de gepensioneerden bezetten tezamen in het bestuur ten minste evenveel zetels als de vertegenwoordigers van de werkgever(s)'¹⁰. Aldus wordt de doorbreking van de heilig verklaarde pariteit in pensioenfondsbesturen opgeofferd aan het behoud (vooralsnog) van een wettelijk recht van gepensioneerden op bestuursdeelname.

Instemmingsrecht deelnemersraden

In artikel 6b PSW van het initiatiefwetsvoorstel was oorspronkelijk een instemmingsrecht voor de deelnemersraden voorgesteld voor nagenoeg alle gevallen waarin nu advies aan de deelnemersraad moet worden gevraagd. Naar het oordeel van de Raad van State komt het instemmingsrecht in de voorgestelde vorm neer op een vetorecht¹¹. Een instemmingsrecht in deze vorm gaat de Raad te ver omdat het ertoe kan leiden dat de deelnemersraad op de stoel van het bestuur gaat zitten. Het voorstel voorziet, anders dan de Wet op de Ondernemingsraden (WOR), niet in een beroepsrecht van het bestuur indien de instemming van de deelnemersraad niet wordt verkregen. De Raad adviseerde de initiatiefnemers het wetsvoorstel op dit punt eveneens te heroverwegen.

Hoewel de initiatiefnemers de bezwaren van de Raad niet terecht achten, hebben zij de verhouding tussen de deelnemersraad en het bestuur in het kader van de gewenste verantwoordingsplicht van het bestuur toch heroverwogen. Overeenkomstig het advies van de Raad van State om het instemmingsrecht gestalte te geven conform artikel 27 WOR, hebben de indieners het wetsvoorstel aangepast. Hiertoe zijn aan artikel 6b PSW in het aangepaste wetsvoorstel een nieuw tweede en derde lid toegevoegd. In het tweede lid is de procedure voor het vragen aan en geven van instemming door de deelnemersraad geregeld. In het nieuwe lid 3 wordt vervolgens bepaald dat het bestuur het recht heeft om in beroep te gaan bij de Ondernemingskamer van het gerechtshof te Amsterdam wanneer voor het voorgenomen besluit van de deelnemersraad geen instemming is verkregen¹².

Instellen deelnemersraad direct verzekerde pensioenregelingen

Voor de werkgever die een pensioenregeling doet uitvoeren door een verzekeraar werd, op grond van het tweede lid van artikel 6a PSW van het oorspronkelijke wetsvoorstel, de verplichting ingevoerd tot het instellen van een deelnemersraad.

Naar het oordeel van de Raad van State was niet duidelijk wat in dat geval de juridische vormgeving is en hoe een deelnemersraad in die situatie zou moeten functioneren. De Raad adviseerde de initiatiefnemers dan ook een duidelijke visie te ontwikkelen over de mogelijkheden van medezeggenschap bij rechtstreeks bij verzekeraars ondergebrachte pensioenvoorzieningen en het wetsvoorstel daarop af te stemmen¹³.

In antwoord hierop merkten de initiatiefnemers op dat het hun intentie

was dat de werkgever een deelnemersraad opricht die een soortgelijke status heeft als de ondernemingsraad en die medezeggenschap uitoefent op alle punten waarop de werkgever besluiten kan nemen met betrekking tot de pensioenregeling. Die punten zijn er minder dan bij een pensioenfonds, maar ze zijn er wel, aldus de indieners. Echter, op grond van het advies van de Raad van State stelden zij vast dat er aan hun voorstel in de huidige vorm nog een aantal juridische haken en ogen kleven. Zij kwamen daarom tot de (teleurstellende) conclusie dat het beter was voor dit moment dit onderdeel van het wetsvoorstel te laten vervallen. Tegelijkertijd deden ze daarbij wel een beroep op de regering om de medezeggenschap van pensioenverzekerden van collectieve regelingen die zijn ondergebracht bij verzekeraars op te nemen in de voorstellen voor de Nieuwe Pensioenwet¹⁴.

Gewijzigd wetsvoorstel

Vastgesteld kan worden dat het advies van de Raad van State, en de naar aanleiding hiervan door de initiatiefnemers doorgevoerde wijzigingen, tot gevolg heeft gehad dat verschillende hoofdpunten van het initiatiefwetsvoorstel grondig zijn aangepast of zelfs geheel zijn komen te vervallen. De pariteit binnen het bestuur van pensioenfondsen blijft op grond van het gewijzigde wetsvoorstel gewaarborgd, het instemmingsrecht van de deelnemersraad is niet langer een vetorecht en het verplicht instellen van een deelnemersraad door een werkgever ingeval van een direct verzekerde regeling is geheel van de baan.

Eén van de weinige punten in het oorspronkelijke wetsvoorstel dat nog

fier overeind blijft, is het recht van de gepensioneerde op deelname in het bestuur van het pensioenfonds. Volgens artikel 6 lid 1 PSW van het gewijzigd initiatiefwetsvoorstel, zijn de in het fonds deelnemende werknemers en gepensioneerden in het bestuur van het pensioenfonds vertegenwoordigd evenredig aan hun aantallen in het pensioenfonds. Hier is echter geen sprake van dwingend maar van regelend recht, getuige de hierop volgende zinsnede, dat van deze verdeling kan worden afgeweken indien de betrokken partijen daarmee akkoord zijn.

De medezeggenschapsconvenanten

Convenant van 25 juni 1998

De Stichting van de Arbeid was kennelijk geschrokken van de inhoud van de brief van 13 februari 1997 van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal over de problematiek van de medezeggenschap bij

Aan besturen van ondernemingspensioenfonds die nog geen deelnemersraad hadden (en evenmin bestuursparticipatie van gepensioneerden conform deze aanbeveling kenden), werd nadrukkelijk aanbevolen ofwel alsnog zelf het initiatief te nemen tot het instellen van een deelnemersraad dan wel te opteren voor het opnemen in het bestuur van het fonds van één of meer vertegenwoordigers van gepensioneerden die deel uitmaken van de werknemersgeledingen.

Aan partijen betrokken bij pensioenregelingen die zijn ondergebracht bij verzekeringsmaatschappijen, en waar de medezeggenschap van de deelnemers in deze regeling alleen kan worden uitgeoefend door de Ondernemingsraad, werd nadrukkelijk in overweging gegeven te komen tot de instelling van een 'deelnemersvergadering'.

Het eerste convenant had een looptijd tot 1 juli 2001. Op basis van de uitkomsten van het evaluatieonderzoek naar de doorwerking van genoemde

Het verplicht instellen van een deelnemersraad door een werkgever ingeval van een direct verzekerde regeling is geheel van de baan

pensioenfonds. Naar aanleiding hiervan haastte de STAR zich om bij brief van 12 mei 1997 aan de staatssecretaris mee te delen diens conclusie naar aanleiding van het rapport 'Evaluatieregeling medezeggenschap bij pensioenfonds' te onderschrijven.

De medezeggenschap bij pensioenfonds was redelijk van de grond gekomen, maar getet op het beperkte succes van het instituut deelnemersraad was met name de inbreng van gewezen deelnemers nog voor verbetering vatbaar.

De concrete richting die ter oplossing van het medezeggenschapsprobleem door de staatssecretaris werd voorgesteld – het voorzien in een wettelijk recht op één of meer bestuurszetels voor gewezen deelnemers – stuitte bij de sociale partners echter op praktische en principiële bezwaren. De Stichting van de Arbeid was van oordeel dat een van bovenaf opgelegde verplichte bestuursparticipatie een onverstandige maatregel zou zijn met grote risico's op korte en lange termijn, terwijl het 'medezeggenschapsprobleem' er slechts gedeeltelijk mee tot een oplossing kon worden gebracht. De Stichting van de Arbeid toonde zich om die reden maar al te graag bereid om op korte termijn in overleg te treden met de

aanbevelingen gericht op verbetering van de medezeggenschap van gepensioneerden bij de uitvoering op pensioenregelingen, zouden partijen met elkaar overleggen over de verdere toekomst. De 'Evaluatie medezeggenschap gepensioneerden' zag het licht in juli 2001¹⁷. Zoals hierboven al werd aangestipt, verschilden de conclusies die hieruit zijn getrokken sterk van aard.

Voor de STAR en het CSO waren de uitkomsten aanleiding nader met elkaar te spreken over de hieruit te trekken beleidsconclusies voor de verdere toekomst¹⁸.

Voordat partijen hierover uitgesproken waren, werd op 1 mei 2002 het initiatiefwetsvoorstel 'bestuursstructuur pensioenfonds' ingediend. Daarnaast liet staatssecretaris Rutte van Sociale Zaken in een interview in *Het Financieele Dagblad* van 21 oktober 2002 weten, dat de discussie over het betrekken van gepensioneerden bij de besluitvorming in pensioenfonds niet opschoot. Hij stelde een ultimatum. Wanneer de sociale partners er niet vóór 1 januari 2003 uit waren, dat zou hij voor het volgende kabinet een wettelijke verplichting voorbereiden van steviger opgetuigde deelnemersraden. Met de hete adem van de politiek in de nek onderhandelden de STAR en het CSO zich met gezwinde spoed naar een

Het vernieuwde convenant wil via wetgeving de instelling van deelnemersvergaderingen bij direct verzekerde regelingen opleggen

ouderenorganisaties om gezamenlijk te zoeken naar meer evenwichtige en effectieve oplossingen voor de belangenbehartiging van gewezen deelnemers op juist die onderdelen van het pensioenbeleid¹⁵. Aldus geschiedde.

Het voorgestelde overleg met de ouderenorganisaties leidde tot ondertekening op 25 juni 1998 van het eerste medezeggenschapsconvenant tussen de STAR en het CSO¹⁶.

Aan besturen van bedrijfstakpensioenfonds werd nadrukkelijk aanbevolen om, indien het fonds nog geen deelnemersraad had, zelf initiatief te nemen leidend tot de oprichting van een deelnemersraad.

concept van een vernieuwd convenant, dat juist voor het verstrijken van het ultimatum van Rutte publiek werd gemaakt¹⁹.

Convenant van 28 februari 2003

Het concept voor een vernieuwd medezeggenschapsconvenant tussen de STAR en het CSO, werd door de leden van de in het CSO verbonden ouderenorganisaties niet met gejuich ontvangen.

Belangrijkste kritiekpunten van de leden waren met name de lange looptijd van het convenant (vier jaar) en de bepaling dat ouderenorganisaties zich de komende vier jaar zouden moeten onthouden van inspanningen om tot wetgeving op dit terrein te komen. De vertegenwoordigers van de

ouderenorganisatie werden dan ook teruggestuurd naar de onderhandelingsstafel. De vervolgens voortgezette onderhandelingen hebben uiteindelijk geleid tot ondertekening op 28 februari 2003 van een vernieuwd convenant gericht op een kwalitatieve verbetering van de medezeggenschap van gepensioneerden bij de uitvoering van pensioenregelingen²⁰. Met het sluiten van het vernieuwde convenant willen de STAR en het CSO bereiken dat een kwalitatief goede regeling van de medezeggenschap integraal onderdeel gaat uitmaken van de uitvoeringsorganisaties van arbeidspensioenregelingen in ons land. De belangrijkste afspraken en aanbevelingen die voortvloeien uit het vernieuwde convenant komen, kort samengevat, feitelijk neer op voortzetting van de afspraken en de aanbevelingen uit het convenant van 1998 en op het richten van dringende aanbevelingen aan ondernemings- en bedrijfstakpensioenfondsen om hieraan alsnog gevolg te geven, voorzover zij dit nog niet hadden gedaan.

De afspraken neergelegd in het vernieuwde convenant hebben uitsluitend betrekking op ondernemings- en bedrijfstakpensioenfondsen en niet langer op pensioenverzekeraars. Voor de rechtstreeks verzekerde regeling bepleiten de convenantpartijen thans, gelet op de teleurstellende doorwerking van de vorige convenantafspraken in deze categorie van pensioenregelingen, de totstandkoming van wetgeving waarin hetgeen in 1998 is aanbevolen voor dit type regelingen wettelijk wordt voorgeschreven. Op grond hiervan moeten de betrokken werkgevers worden verplicht tot het instellen van een deelnemersvergadering²¹. Dit is opval-

wetsvoorstel intact gebleven, maar daar staat tegenover dat de eveneens voorgestelde, en gewraakte, doorbreking van de pariteit in het pensioenfondsbestuur uit het wetsvoorstel werd geschrapt²².

Daarnaast is ook het als vetorecht ervaren instemmingsrecht van de deelnemersraad bij voorgenomen bestuursbesluiten uit het oorspronkelijke wetsvoorstel geschrapt. Op advies van de Raad van State is dit vervangen door een aan het instemmingsrecht van de deelnemersraad gekoppeld beroepsrecht van het fondsbestuur bij de Ondernemingskamer van het gerechtshof te Amsterdam.

Tenslotte lijken de meningen van de initiatiefnemers en van de convenantpartijen met betrekking tot medezeggenschap bij direct verzekerde regelingen minder ver uiteen te lopen dan de teksten van het wetsvoorstel en het vernieuwde convenant doen vermoeden. Immers, de convenantpartijen stellen zich minder soepel op dan voorheen en pleiten thans voor de invoering van een wettelijke verplichting voor de betrokken werkgevers tot het instellen van een deelnemersvergadering. Nadat de initiatiefnemers, onder druk van de Raad van State, de wens tot wetgeving op dit terrein geheel hebben verlaten, zou het voorstel van de convenantpartijen als mogelijk 'next best' alternatief alsnog kunnen worden overwogen.

Zo bezien lijken de verschillen tussen het wetsvoorstel en het nieuwe convenant op het terrein van de medezeggenschap van gepensioneerden

De verschillen tussen het wetsvoorstel en het nieuwe convenant op het terrein van de medezeggenschap van gepensioneerden zijn minder groot geworden

lend omdat de indieners van het gewijzigde initiatiefwetsvoorstel iedere regeling met betrekking tot medezeggenschap bij direct verzekerde regelingen inmiddels hadden laten vallen.

In antwoord op de kritiek van de achterban van het CSO op het conceptconvenant, hebben de convenantpartijen uiteindelijk afgesproken om elkaar ten minste eenmaal per jaar te zullen informeren over de ontwikkelingen terzake de uitvoering van de in het convenant opgenomen aanbevelingen en afspraken. Voorts spraken zij af tussentijds de doorwerking van de convenantafspraken en aanbevelingen te evalueren op basis van een quick scan met als peildatum 1 juli 2005. Indien en voorzover de uitkomsten van de quick scan daartoe aanleiding geven, zullen nadere afspraken worden gemaakt teneinde de aanbevelingen alsnog gerealiseerd te krijgen.

In het geval uit de quick scan zou blijken dat voor minder dan 65% van de fondsen waarop dit convenant betrekking heeft medezeggenschap in de vorm van een (wettelijke) deelnemersraad dan wel directe bestuursvertegenwoordiging van de geleding van gepensioneerden is gerealiseerd, zullen de convenantpartijen gezamenlijk de regering verzoeken dwingende wetgeving in te voeren, gebaseerd op de afspraken en aanbevelingen in het nieuwe convenant.

Toenadering of verwijdering?

Wanneer het gewijzigde wetsvoorstel en het vernieuwde convenant naast elkaar worden gelegd, dan lijken de standpunten van de initiatiefnemers en van de convenantpartijen elkaar voorzichtig te naderen.

Weliswaar is het recht op bestuursdeelname van gepensioneerden in het

bij de uitvoering van pensioenregelingen in de loop der tijd inhoudelijk minder groot te zijn geworden.

Van het initiatiefwetsvoorstel zijn de scherpe kantjes af en het vernieuwde convenant volgt een striktere koers die, indien noodzakelijk, zelfs leidt tot voorstellen tot dwingende wetgeving.

Beide partijen streven in grote lijnen hetzelfde doel na, verbetering van de medezeggenschap van gepensioneerden bij de uitvoering van pensioenregelingen, zij het op een andere wijze en vooralsnog via een andere weg. Die wegen zouden elkaar echter na 1 juli 2005 wel eens kunnen kruisen, namelijk indien bij de tussentijdse evaluatie van het vernieuwde convenant blijkt dat voor minder dan 65% van de fondsen medezeggenschap conform het convenant is gerealiseerd. In dat geval zullen de convenantpartijen immers dwingende wetgeving bepleiten gebaseerd op de afspraken en aanbevelingen zoals verwoord in het vernieuwde convenant.

In het licht hiervan hebben de convenantpartijen nu al afgesproken dat zij spoedig na de ondertekening van het convenant verkennde gesprekken met elkaar zullen beginnen over de modaliteiten van wetgeving. Ondanks een ogenschijnlijke toenadering lijken de kansen op invoering van het wetsvoorstel vooralsnog niet ten gunste gekeerd. Op 20 mei 2003 zag het verslag van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid, belast met het voorbereidend onderzoek van het wetsvoorstel, het licht²³. Teneur van dit verslag, dat opmerkingen en vragen over het wetsvoorstel van de verschillende Kamerfracties bevat, is dat men zich afvraagt of de evaluatie van het vernieuwde convenant per 1 juli 2005, geen reden kan zijn de behandeling van het wetsvoorstel voorlopig op te schorten. Het woord is thans weer aan de initiatiefnemers.

Noten

- 1 Voorstel van wet van het lid Giskes tot wijziging van de Pensioen- en spaarfondsenwet (bestuursstructuur pensioenfondsen), vergaderjaar 2001-2002, 28 354.
- 2 Stichting van de Arbeid, Persbericht van 18 juli 2001.
- 3 Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2001-2002, 28 354, nr. 3, p. 4.
- 4 Stichting van de Arbeid, Wetsvoorstel D66 over 'bestuursstructuur pensioenfondsen' is contraproductief en bedreigend voor toekomst pensioenvoorzieningen, Persbericht van 1 mei 2002.
- 5 Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2002-2003, 28 354, A.
- 6 Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2002-2003, 28 354, A, p. 1.
- 7 Gewijzigd voorstel van wet van de leden Giskes en Van Geen tot wijziging van de Pensioen- en spaarfondsenwet (bestuursstructuur pensioenfondsen), Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2002-2003, 28 354, nr. 5.
- 8 Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2002-2003, 28 354, A, p. 6.
- 9 Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2002-2003, 28 354, A, p. 8.
- 10 Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2002-2003, 28 354, nr. 5, p. 2.
- 11 Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2002-2003, 28 354, A, p. 8.
- 12 Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2002-2003, 28 354, nr. 5, pp. 3 en 4.
- 13 Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2002-2003, 28 354, A, p. 12.
- 14 Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2002-2003, 28 354, A, p. 13.
- 15 Stichting van de Arbeid, Medezeggenschap voor gewezen deelnemers bij pensioenregelingen, brief van 12 mei 1997 aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
- 16 Stichting van de Arbeid, *Convenant overeengekomen tussen de Stichting van de Arbeid en het CSO over verbetering van de medezeggenschap van gepensioneerden bij de uitvoering van pensioenregelingen*, publicatienr. 2/98, Den Haag, juni 1998.
- 17 Evaluatie Medezeggenschap Gepensioneerden, Regioplan Onderzoek Advies en Informatie, publikatienr. 414, Amsterdam, juli 2001.
- 18 Stichting van de Arbeid, Persbericht van 18 juli 2001.
- 19 Stichting van de Arbeid en CSO, Concept Vernieuwd Convenant tussen de Stichting van de Arbeid en het Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO), gericht op een kwalitatieve verbetering van de medezeggenschap van gepensioneerden bij de uitvoering van pensioenregelingen, 11 december 2002.
- 20 Vernieuwd convenant tussen de Stichting van de Arbeid en het Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO), gericht op een kwalitatieve verbetering van de medezeggenschap van gepensioneerden bij de uitvoering van pensioenregelingen, 28 februari 2003, publicatienr. 2/03.
- 21 Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Rutte antwoordde op vragen naar aanleiding van de totstandkoming van het vernieuwde convenant dat hij in de voorbereiding van een nieuwe Pensioenwet zich op de mogelijke inhoud van wetgeving voor dit type pensioenregelingen zal beraden. Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2002-2003, Aanhangsel van de Handelingen, nr. 929.
- 22 Prof. Dr. E. Lutjens, *Pensioen & Praktijk* 6/2002, pp. 4 en 26.
- 23 Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 2002-2003, 28 354, nr. 6.

Signalering

Amerikaans-Nederlandse afspraak ten behoeve van pensioenfondsen

Persbericht ministerie van Financiën 21 maart 2003, nr. PERS-2003-065

Op grond van het belastingverdrag tussen Nederland en de Verenigde Staten hebben Nederlandse pensioenfondsen die rechtstreeks beleggen in Amerikaanse aandelen en obligaties recht op een vermindering tot nul procent van bronbelasting op dividenden en interest (artikel 35 van het belastingverdrag). In de praktijk is echter gebleken dat in gevallen waarin Nederlandse pensioenfondsen via Amerikaanse fiscaal hybride fondsen – fiscaal transparant voor Nederlandse doeleinden, doch niet-transparant vanuit Amerikaanse optiek – beleggen in aandelen en/of obligaties de vermindering tot nul procent niet werd verleend; bij rechtstreeks beleggen zou de vermindering wel zijn verleend.

Deze ongewenste situatie is nu verholpen, zo is bekendgemaakt in een persbericht van het ministerie van Financiën van 21 maart 2003. Bekendgemaakt is dat een nieuwe afspraak zal worden opgenomen in het belastingverdrag tussen de Verenigde Staten en Nederland op grond waarvan Nederlandse pensioenfondsen die via Amerikaanse fondsen (onder meer limited liability companies) beleggen in Amerikaanse aandelen en obligaties, voortaan recht hebben op een vermindering tot nul procent van de belasting op dividenden en interest, alsof rechtstreeks in deze effecten wordt belegd; uiteraard alleen indien aan de (overige) voorwaarden van artikel 35 van het Verdrag wordt voldaan. De Verenigde Staten zien in dat geval af van het heffen van 30% bronbelasting.

De afspraak tussen de Nederlandse en Amerikaanse fiscale autoriteiten geldt met terugwerkende kracht vanaf 2001. De tekst van de afspraak zelf is overigens nog niet gepubliceerd.

(EB)